

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 22 Ιανουαρίου 2024 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Μέλος και Εισηγήτρια και Ελευθερία Καλαμιώτη, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 15.12.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 2026/19.12.2023 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρίας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στη ... επί της ... αρ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της, που διατηρεί ... επιχείρηση ... (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα»), κατοίκου ... επί της οδού ... , αρ. ... , που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στο ... επί της οδού ... αρ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «τρίτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στο ... , επί της συμβολής των οδών ... αρ. ... & ... αρ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα ζητεί να ακυρωθεί η υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, καθώς και οι ενσωματωθείσες σε αυτή προγενέστερες και υπ' αριθ. ... /16-10-2023 και .../2-11-2023 αποφάσεις του ίδιου ως άνω οργάνου, κατά το μέρος που αποφασίστηκε η αποδοχή της προσφοράς και η ανάδειξη της πρώτης παρεμβαίνουσας ως αναδόχου του έργου και κατά το

μέρος που αποφασίστηκε η αποδοχή των προσφορών της δεύτερης παρεμβαίνουσας και της τρίτης παρεμβαίνουσας, καθώς και κάθε άλλη συναφής προγενεστέρα ή μεταγενεστέρα πράξη ή παράλειψη.

Η εξέταση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το οφειλόμενο παράβολο, ποσού 600,00€ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, με την υπ' αρ. πρωτ. .../03.08.2023 με αρ. .../2023 Διακήρυξη, προκήρυξε ηλεκτρονικό ανοικτό διαγωνισμό, για την «...» για ένα (1) έτος, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, με εκτιμώμενη αξία 62.903,23€ πλέον ΦΠΑ 24% ή 78.000,00€ συμπ/νου του ΦΠΑ. Η ως άνω Διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 03.08.2023 με Α.Δ.Α.Μ. ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό ... Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν, μεταξύ άλλων η προσφεύγουσα, καθώς και οι παρεμβαίνουσες, υποβάλλοντας προσφορές. Με την υπ' αρ. .../16-10-2023 (Α.Δ.Α.:...) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής εγκρίθηκαν τα πρακτικά τεχνικής και οικονομικής αξιολόγησης προσφορών και ανακηρύχθηκε η εταιρία «...» προσωρινή ανάδοχος. Ακολούθως, με την υπ' αρ. .../2-11-2023 (Α.Δ.Α.:...) απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου ανακλήθηκε η παραπάνω απόφαση και εγκρίθηκε το 3ο πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του διαγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έγινε αποδεκτή και κατετάγη πρώτη στη σειρά μειοδοσίας, ανακηρύχθηκε, δε, προσωρινή ανάδοχος, η προσφεύγουσα κατετάγη δεύτερη, η τρίτη παρεμβαίνουσα τρίτη και η δεύτερη παρεμβαίνουσα

Αριθμός απόφασης : 297/2024

τέταρτη στη σειρά μειοδοσίας. Ακολούθως, με την προσβαλλόμενη υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου, αποφασίστηκε η κατακύρωση στην πρώτη παρεμβαίνουσα της σύμβασης.

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4. Επειδή, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ασκείται εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς μόνο κατά της υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, καθώς αυτή, ως η κατακυρωτική απόφαση, είναι η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη, στην οποία ενσωματώνονται όλες οι προηγούμενες εκδοθείσες αποφάσεις. Περαιτέρω, παραδεκτώς στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας, καταταγείσας τέταρτη στη σειρά μειοδοσίας, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της τελευταίας, καθώς θεμελιώνει έννομο συμφέρον στη ζημία της από την τυχόν παράνομη συμμετοχή έτερων προσφερόντων, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 14.02.2019, C-54/18 -..., σκ. 35-37). Τούτο διότι, εφόσον η προσβαλλόμενη ακυρωθεί και, εν τέλει, η προσφεύγουσα αναδειχθεί ανάδοχος, η δεύτερη παρεμβαίνουσα, καταταγείσα τέταρτη στη σειρά μειοδοσίας, θα διατηρεί έννομο συμφέρον να στραφεί κατά της αποδοχής της προσφοράς της κατά το επόμενο στάδιο κατακύρωσης του διαγωνισμού, ως συμμετέχουσα η προσφορά της οποίας κρίθηκε αποδεκτή.

5. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε νομίμως την προδικαστική προσφυγή στις 18.12.2023 προς τους ενδιαφερόμενους, οι δε παρεμβαίνουσες άσκησαν εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς, παρεμβάσεις, αιτούμενες τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης.

6. Επειδή, στο άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης της προδικαστικής προσφυγής, μαζί με τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης και τις απόψεις της επί της προσφυγής, στις οποίες

Αριθμός απόφασης : 297/2024

μπορεί να συμπεριλάβει και αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης. Στην ίδια παράγραφο ορίζεται, περαιτέρω, ότι οποιοδήποτε από τα μέρη δύναται να καταθέσει συμπληρωματικό υπόμνημα εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. Στην παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου ορίζεται ρητώς ότι όλες οι προθεσμίες του άρθρου αυτού είναι αποκλειστικές. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγεται ότι οι ως άνω προθεσμίες χαρακτηρίζονται από τις ίδιες τις εν λόγω διατάξεις ως αποκλειστικές, γιατί, ακριβώς, εξυπηρετούν την ανάγκη της έγκαιρης προσκόμισης ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ του συνόλου των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, με τα εκατέρωθεν προβαλλόμενα, ώστε να καθίσταται δυνατή εντός των, επίσης, αποκλειστικών προθεσμιών, τόσο η εξέταση της υπόθεσης σε σαράντα (40) ημέρες, κατ' απώτατο όριο, από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του ίδιου ως άνω άρθρου, όσο και η έκδοση απόφασης εντός είκοσι (20) ημερών από τη εξέταση της προσφυγής, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 367 παρ. 1 του ίδιου ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, καθίσταται αναγκαία η εντός της ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας διαβίβασή τους, για τον πρόσθετο λόγο ότι με αυτές δύναται να παρατεθεί αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, επί της οποίας θα πρέπει να παρέχεται ο αναγκαίος χρόνος, τόσο σε οποιοδήποτε μέρος για την αντίκρουσή της, όσο, κυρίως, και στο επιλαμβανόμενο της εξέτασης της προσφυγής Κλιμάκιο της ΕΑΔΗΣΥ, προς συνεκτίμησή τους, για την έγκαιρη και ορθή διάγνωση της διαφοράς. Άλλωστε, ο χαρακτηρισμός των προθεσμιών αυτών ως αποκλειστικών για τις ανάγκες της εντός των, επίσης, αποκλειστικών ως άνω προθεσμιών, εξέτασης και έκδοσης απόφασης από την ΕΑΔΗΣΥ, υπαγορεύτηκε για τον ίδιο λόγο, για τον οποίο, ομοίως, χαρακτηρίζονται ως αποκλειστικές και οι προθεσμίες του άρθρου 372 του ίδιου ν.4412/2016, για τις ενέργειες των διαδίκων, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη εκδίκαση της υπόθεσης από το δικαστήριο. Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω, η διαβίβαση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής εκτός της πιο πάνω αποκλειστικής προθεσμίας των δεκαπέντε ημερών από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής, δεν εξυπηρετεί τις

Αριθμός απόφασης : 297/2024

προαναφερόμενες ανάγκες και έχει ως αποτέλεσμα να μη λαμβάνονται υπόψη από το Κλιμάκιο της ΕΑΔΗΣΥ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή. Στην υπό εξέταση υπόθεση, η προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε στις 15.12.2023, η, δε, Αναθέτουσα Αρχή, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, κοινοποίησε στις 09.01.2024 τις με ίδια ημερομηνία απόψεις της προς την ΕΑΔΗΣΥ, τους «...» και στις 17.01.2024 προς την προσφεύγουσα, οι οποίες, ως κατατεθείσες εκτός της δεκαπενθήμερης σχετικής προθεσμίας, ενόψει των αμέσως ανωτέρω, δεν λαμβάνονται υπόψη από το Κλιμάκιο.

7. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ΣτΕ 1217/2018, 2434/2017, 2551/2013, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις

Αριθμός απόφασης : 297/2024

αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.).

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 68 του ν. 3863/2010 «1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται

Αριθμός απόφασης : 297/2024

να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι...». Στο άρθρο 18 του ν. 4412/2016 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» προβλέπεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων. 2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.....». Στο άρθρο 91 του ίδιου ως άνω νόμου «Λόγοι απόρριψης προσφορών» ορίζεται ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περι

σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης....», στο άρθρο 88 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη» του ν. 4412/2016 «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. και στο άρθρο 92 «Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής» ότι «1...2....3...4...5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος

Αριθμός απόφασης : 297/2024

της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή, ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α' έως στ' της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010....». Σύμφωνα με το άρθρο 1.3 της Διακήρυξης «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης» «Αντικείμενο της σύμβασης είναι η ... , αναλυτικά ως κάτωθι: Καθημερινός καθαρισμός Κτίριο ... επί της οδού ... Σκούπισμα, σφουγγάρισμα και ξεσκόνισμα των κάτωθι: 1. Είσοδος, θυρωρείο, μάρμαρα εισόδου, σκάλες, πλατύσκαλα, προέκταση πεζοδρομίου. 2. Διάδρομοι, τζάμια εσωτερικών χώρων 3. Χώροι αναμονής, ξύλινοι και μαρμάρινοι πάγκοι, έπιπλα. 4. Σκάλες (κύριο και δευτερεύον κλιμακοστάσιο, κουπαστές). 5. Χώροι εργασίας προσωπικού (δάπεδα, γραφεία, καθίσματα & λοιπός εξοπλισμός), γραφείο διατιμημένων εντύπων (Α' υπόγειο). 6. Ανελκυστήρες (δάπεδα, τοιχώματα, θύρες). 7. Τουαλέτες (λεκάνες, νιπτήρες, βρύσες, πλακίδια, καθρέπτες, παράθυρα). Με κατάλληλα απορρυπαντικά και απολυμαντικά των λεκανών. 8. Οι ψύκτες των διαδρόμων καθημερινά πλύσιμο με απορρυπαντικό και μία φορά την εβδομάδα με απολυμαντικό. 9. Ταρατσάκι 4ου ορόφου. 10. Συγκέντρωση των απορριμμάτων από τους διάφορους χώρους και μεταφορά αυτών στους κάδους απορριμμάτων του Δήμου σε πλαστικούς σάκους. 11. Πλύσιμο των καλαθιών απορριμμάτων μετά το άδειασμά τους. ... Περιοδικός Καθαρισμός 1. Μία φορά την εβδομάδα: • Καθαρισμός των δαπέδων των αποθηκών και των αρχείων. • Καθαρισμός και απολύμανση των τοίχων των λουτρών, τουαλετών. • Κεντρική πόρτα εισόδου, κάγκελα, τζάμια, περιστρεφόμενη πόρτα, ακάλυπτοι χώροι, πεζοδρόμια, ποδιές παραθύρων, μπαλκονιών, εξώστες (μπαλκόνια), σιδερένια πόρτα γκαράζ και σιδερένια πίσω πόρτα εισόδου ... και ο χώρος στάθμευσης. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, εβδομαδιαίως. 2. Δεκαπενθήμερο: • Σκούπισμα της ταράτσας και των εξωστών. • Απομάκρυνση φερτών υλικών (χώρα, σκουπίδια κ.λπ). • Επιμελής καθαρισμός των σκαρών

Αριθμός απόφασης : 297/2024

υδρορροών. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, ανά δεκαπενθήμερο. 3. Μία φορά το μήνα: • Πλύσιμο ντουλαπιών και θυρών, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και στους κοινόχρηστους χώρους. • Όλα τα τζάμια του κτιρίου ... τόσο των παραθύρων των Γραφείων, όσο και των κοινοχρήστων χώρων, κλιμακοστασίων, εσωτερικά και εξωτερικά. • Κλιματιστικά, βιβλιοθήκες, φοριαμοί (εσωτερικά και εξωτερικά), ντέξιον. • Καθαρισμός παταριού αρχείου ισογείου του ... • Καθαρισμός Α' και Β' Υπογείων του ... (σκούπισμα με ηλεκτρική σκούπα απορρόφησης σκόνης, ξεσκόνισμα ντέξιον και φακέλων και σφουγγάρισμα). *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, μηνιαίως. 4. Ανά Τρίμηνο: • Καθαρισμός όλων των φακέλων των αρχείων (απορρόφηση σκόνης με ειδικά τεχνικά μέσα). ... Χώροι με αυξημένες απαιτήσεις καθαρισμού. Οι εργασίες καθαρισμού που αφορούν τους παρακάτω χώρους θα εκτελούνται με ιδιαίτερη προσοχή και σχολαστικότητα. 1. Γραφείο κ. Διοικητή ... 2. Γραφείο τ. Αντιπροέδρου ΔΣ/... 3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή ... 4. Γρ. Νομικού Συμβούλου 5. Αίθουσα ΔΣ/... 6. Οι χώροι αναμονής των παραπάνω. 7. Οι χώροι αναμονής του κοινού στον 2ο όροφο...». Σύμφωνα με το άρθρο 1.7 «Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης» της Διακήρυξης «Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους ...». Στο άρθρο 2.4.4 «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» της Διακήρυξης ορίζεται ότι «...Καθώς στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά, ο προσφέρων θα επισυνάψει

Αριθμός απόφασης : 297/2024

στον (υπό) φάκελο “Οικονομική προσφορά” την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, ως Πίνακα I (βάσει άρθ. 68 Ν.3863/2010 όπως αντικαταστάθηκε με άρθ. 22 Ν.4144/2013) και ως πίνακα II για την ανάλυση της οικονομικής προσφοράς, σε μορφή pdf. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ: 1. Οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς, επί ποινή αποκλεισμού υποχρεούνται, να τηρήσουν τις διατάξεις του άρθρου 68 Ν.3863/2010, Α΄ 115), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και να αναφέρουν ρητώς στην οικονομική προσφορά τους, εκτός των άλλων τα εξής (να συμπληρώσουν τα ακόλουθα στοιχεία στον ΠΙΝΑΚΑ I: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στην σύμβαση. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. 2. Στον αναλυτικό φάκελο της Οικονομικής του Προσφοράς, οι υποψήφιοι θα πρέπει να υποβάλουν σε συνημμένο αρχείο αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας (ή οποιουδήποτε άλλου ισχύοντος εργασιακού καθεστώτος) στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοί του. 3. Οι υποψήφιοι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να έχουν στα υπόψη τους και τα εξής: Στην οικονομική προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν «εύλογο» ποσοστό διοικητικού κόστους. Θα πρέπει να υπολογιστεί «εύλογο» κόστος των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων κρατήσεων....». Σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης» της Διακήρυξης «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαραίτατους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), ...».

Αριθμός απόφασης : 297/2024

Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι «Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» της Διακήρυξης, «...(...). για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους. 1.1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ Το κτίριο που στεγάζονται οι εν λόγω Υπηρεσίες και θα παρέχονται οι υπηρεσίες καθαρισμού εδρεύει επί της οδού ... αρ. ... στον ... Τ.Κ.: ...) και πιο συγκεκριμένα στους χώρους: ΧΩΡΟΙ ΚΤΙΡΙΟΥ ... σε m2 ΧΩΡΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Β΄ ΥΠΟΓΕΙΟ 360 m2 Α΄ ΥΠΟΓΕΙΟ 110 m2 ΙΣΟΓΕΙΟ 710 m2 Α΄ ΟΡΟΦΟΣ 570 m2 Β΄ ΟΡΟΦΟΣ 710 m2 Γ΄ ΟΡΟΦΟΣ 570 m2 Δ΄ ΟΡΟΦΟΣ 320 m2 ΣΥΝΟΛΟ 3.350 m2 ... Καθημερινός καθαρισμός Κτίριο ... επί της οδού ... Σκούπισμα, σφουγγάρισμα και ξεσκόνισμα των κάτωθι: 1. Είσοδος, θυρωρείο, μάρμαρα εισόδου, σκάλες, πλατύσκαλα, προέκταση πεζοδρομίου. 2. Διάδρομοι, τζάμια εσωτερικών χώρων 3. Χώροι αναμονής, ξύλινοι και μαρμάρινοι πάγκοι, έπιπλα. 4. Σκάλες (κύριο και δευτερεύον κλιμακοστάσιο, κουπαστές). 5. Χώροι εργασίας προσωπικού (δάπεδα, γραφεία, καθίσματα & λοιπός εξοπλισμός), γραφείο διατιμημένων εντύπων (Α΄ υπόγειο). 6. Ανελκυστήρες (δάπεδα, τοιχώματα, θύρες). 7. Τουαλέτες (λεκάνες, νιπτήρες, βρύσες, πλακίδια, καθρέπτες, παράθυρα). Με κατάλληλα απορρυπαντικά και απολυμαντικά των λεκανών. 8. Οι ψύκτες των διαδρόμων καθημερινά πλύσιμο με απορρυπαντικό και μία φορά την εβδομάδα με απολυμαντικό. 9. Ταρατσάκι 4ου ορόφου. 10. Συγκέντρωση των απορριμμάτων από τους διαφόρους χώρους και μεταφορά αυτών στους κάδους απορριμμάτων του Δήμου σε πλαστικούς σάκους. 11. Πλύσιμο των καλαθιών απορριμμάτων μετά το άδειασμά τους. ... Περιοδικός Καθαρισμός 1. Μία φορά την εβδομάδα: • Καθαρισμός των δαπέδων των αποθηκών και των αρχείων. • Καθαρισμός και απολύμανση των τοίχων των λουτρών, τουαλετών. • Κεντρική πόρτα εισόδου, κάγκελα, τζάμια, περιστρεφόμενη πόρτα, ακάλυπτοι χώροι, πεζοδρόμια, ποδιές παραθύρων, μπαλκονιών, εξώστες (μπαλκόνια), σιδερένια πόρτα γκαράζ και σιδερένια πίσω πόρτα εισόδου ... και ο χώρος στάθμευσης. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, εβδομαδιαίως. 2. Δεκαπενθήμερο: • Σκούπισμα της ταράτσας και των εξωστών. • Απομάκρυνση φερτών υλικών (χώμα, σκουπίδια κ.λπ). • Επιμελής καθαρισμός των σκαρών

Αριθμός απόφασης : 297/2024

υδρορροών. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, ανά δεκαπενθήμερο. 3. Μία φορά το μήνα: • Πλύσιμο ντουλαπιών και θυρών, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και στους κοινόχρηστους χώρους. • Όλα τα τζάμια του κτιρίου ... τόσο των παραθύρων των Γραφείων, όσο και των κοινοχρήστων χώρων, κλιμακοστασίων, εσωτερικά και εξωτερικά. • Κλιματιστικά, βιβλιοθήκες, φοριαμοί (εσωτερικά και εξωτερικά), ντέξιον. • Καθαρισμός παταριού αρχείου ισογείου του ... • Καθαρισμός Α' και Β' Υπογείων του ... (σκούπισμα με ηλεκτρική σκούπα απορρόφησης σκόνης, ξεσκόνισμα ντέξιον και φακέλων και σφουγγάρισμα). *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, μηνιαίως. 4. Ανά Τρίμηνο: • Καθαρισμός όλων των φακέλων των αρχείων (απορρόφηση σκόνης με ειδικά τεχνικά μέσα). ... Χώροι με αυξημένες απαιτήσεις καθαρισμού. Οι εργασίες καθαρισμού που αφορούν τους παρακάτω χώρους θα εκτελούνται με ιδιαίτερη προσοχή και σχολαστικότητα. 1. Γραφείο κ. Διοικητή ... 2. Γραφείο τ. Αντιπροέδρου ΔΣ/... 3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή ... 4. Γρ. Νομικού Συμβούλου 5. Αίθουσα ΔΣ/... 6. Οι χώροι αναμονής των παραπάνω. 7. Οι χώροι αναμονής του κοινού στον 2ο όροφο ... Μεθοδολογία Για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των ως άνω χώρων ο ανάδοχος οφείλει να απασχολεί συνολικά έξι (6) άτομα και συγκεκριμένα: Α) Πέντε (5) άτομα καθημερινά, επί τετραώρου, με ωράριο 15:00-19:00. Β) Ένα (1) άτομο καθημερινά, 6ωρης απασχόλησης, με ωράριο 07:00-13:00 για τον καθαρισμό τουαλετών και για ότι άλλο προκύψει ή υποδειχθεί, στο κτίριο επί της ... ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: 1)2) Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Υπηρεσίας, ο ελάχιστος αριθμός εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη τις ωριαίες βάρδιες, είναι 3,70 Στις κατατεθειμένες προσφορές, επί ποινή αποκλεισμού, ο υπολογισμός του αριθμού των εργαζομένων θα πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του παραπάνω αριθμού...». Στο Παράρτημα IV – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς, ειδικότερα, στο Μέρος Β' αυτού («ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ») παρατίθεται πίνακας «ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ (05) ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ 4 ΩΡΩΝ ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΝΟΣ (1) ΕΤΟΥΣ» στον οποίο, ως ετήσιο σύνολο ωρών, αναφέρεται «5.280» και πίνακας «ΓΙΑ ΕΝΑΝ (01)

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ 6 ΩΡΩΝ ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΝΟΣ (1) ΕΤΟΥΣ», όπου, ως ετήσιο σύνολο ωρών, αναφέρεται «1.584».

9. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, καθ' ο μέρος έκρινε αποδεκτές τις οικονομικές προσφορές της πρώτης παρεμβαίνουσας και της τρίτης παρεμβαίνουσας, διότι δεν έχουν υπολογίσει το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών, σύμφωνα τις ισχύουσες κατά το χρόνο υποβολής των προσφορών τους διατάξεις, και ως εκ τούτου δεν είναι σύμφωνες με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία που ίσχυε κατά τον χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού. Ειδικότερα, ισχυρίζεται πως, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, ορίστηκε η 23η/8/2023 και ώρα 15:00 μ.μ και πως, κατά την ως άνω ημεροχρονολογία, βρίσκονταν σε ισχύ οι διατάξεις του ν. 4997/2022, δυνάμει του οποίου καθορίστηκαν τα ύψη των ασφαλιστικών εισφορών από την 1.1.2023 (αρ. 5 του ν. 4997/2022). Ειδικότερα, αναφέρει ότι, όπως προκύπτει και από τη με αριθ. Αριθμ. Πρωτ. .../ 20.01.2023 Εγκύκλιο του ΕΦΚΑ, εν όψει των παραπάνω αναφερόμενων διατάξεων τα ποσοστά των εργοδοτικών εισφορών, προκειμένου περί απασχόλησης που εμπίπτει στον ΚΒΑΕ, διαμορφώθηκαν ως εξής: (α) ποσοστό 24,44 % για πλήρη απασχόληση καθαριστών/καθαριστριών, ως τέτοιας (πλήρους απασχόλησης) νοούμενης εκείνης με ωράριο τουλάχιστον 6 ωρών ημερησίως και 30 ωρών εβδομαδιαίως, (β) ποσοστό 22,29 % για μερική απασχόληση (δηλαδή μικρότερη των 6 ωρών ημερησίως και 30 ωρών εβδομαδιαίως), επομένως, οι συμμετέχοντες στην προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικοί φορείς, όφειλαν να υπολογίσουν στην προσφορά τους τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων με ποσοστό εισφορών 24,44% για πλήρη απασχόληση και 22,29% για μερική, και ειδικότερα ως εξής: - Για 5 εργαζόμενους μερικής απασχόλησης / 20 ώρες την εβδομάδα έκαστος, εισφορές εκ ποσοστού 22,29% και - Για 1 εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης/ 30 ώρες την εβδομάδα, εισφορές εκ ποσοστού 24,44%. Ωστόσο, αναφέρει πως η πρώτη παρεμβαίνουσα υπολογίζει ασφαλιστικές εισφορές εκ ποσοστού 22,29% ενιαία για το σύνολο των εργαζομένων, ενώ η τρίτη παρεμβαίνουσα, η οποία ομοίως δηλώνει ότι υπολογίζει ασφαλιστικές εισφορές εκ ποσοστού

Αριθμός απόφασης : 297/2024

22,29% ενιαία, εν τέλει υπολογίζει ασφαλιστικές εισφορές εκ ποσοστού 22,18%, όπως προκύπτει από το ποσό εργοδοτικών εισφορών επί του εργατικού κόστους στο οποίο καταλήγει, γεγονός που καθιστά τις προσφορές αμφοτέρων των ανωτέρω εταιρειών άνευ ετέρου απορριπτές. Εν συνεχεία, αναφέρει πως και οι δύο έχουν παραλείψει να υπολογίσει της αυξημένες ασφαλιστικές εισφορές εκ ποσοστού 24,44% του ενός (1) εργαζομένου που προβλέπει η Διακήρυξη ότι θα απασχοληθεί με καθεστώς πλήρους απασχόλησης (6 ώρες ημερησίως), και ο οποίος εξ αυτού του λόγου εμπίπτει στον ΚΒΑΕ και πως η προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας είναι έτι περαιτέρω ζημιογόνος, καθώς ούτε για τους εργαζομένους που θα απασχοληθούν υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης, προβαίνει σε ορθό υπολογισμό των οικείων ασφαλιστικών εισφορών τους, ειδικότερα, ισχυρίζεται πως, παρότι δηλώνει πως υπολογίζει τις εισφορές σε ποσοστό 22,29% συλλήβδην και αδιακρίτως για όλους της εργαζομένους, εν τέλει προκύπτει πως το ποσοστό που έχει λάβει υπόψη της ανέρχεται σε 22,18 % μόλις. Περαιτέρω, αναφέρει πως η προσφορά της είναι επαλλήλως απορριπτέα και ως ασαφής και εναλλακτική, αφού εν τέλει άλλο ποσό δηλώνει ότι έχει λάβει υπόψη της για την εξαγωγή των ασφαλιστικών εισφορών (22,29%), ενώ στην πραγματικότητα προκύπτει ότι εν τέλει έχει λάβει υπόψη έτερο ποσοστό (22,18%), δηλαδή, το εν τέλει δηλούμενο ποσό ασφαλιστικών εισφορών 10.119,28 που δηλώνει δεν αντιστοιχεί σε ποσοστό 22,29% επί του εργατικού κόστους εκ ποσού 45,624,74 που επίσης δηλώνει άρα, δεν καθίσταται σαφές, και τίθεται εν αμφιβόλω το ποιο είναι εν τέλει το δηλωθέν κοινωνικοασφαλιστικό κόστος, αλλά και κυριότερα η συνολικώς προσφερόμενη τιμή. Ακόμη, ισχυρίζεται πως οι προσφορές αμφοτέρων των ανωτέρω εταιρειών τυγχάνουν επαλλήλως απορριπτές και για τον επάλληλο λόγο ότι, αδιάφορα από το ότι είναι και έκδηλα ζημιογόνες, τυγχάνουν περαιτέρω και απαράδεκτες ως παραβιάζουσες την οικεία εργατική και κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία. Η πρώτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης ΕΦΚΑ, στο μήνυμά του που εστάλη μετά από αίτησή της, αναφέρεται στην εγκύκλιο 27/2012 σχετικά με τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, διευκρινίζοντας ότι, για να κριθεί αν ένα

Αριθμός απόφασης : 297/2024

επάγγελμα υπάγεται στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα λαμβάνεται υπόψη ο χώρος που εκτελούνται οι εργασίες καθαρισμού και όχι ο φορέας που τις εκτελεί και πως, όπως συνομολογεί και η προσφεύγουσα, η παραπάνω εγκύκλιος εξαιρεί τους καθαριστές σε γραφεία δημοσίων υπηρεσιών. Περαιτέρω, αναφέρει πως το Υπουργείο ...διενήργησε διαγωνισμό με αριθμό διακήρυξης .../16-2-2023 και στις διευκρινιστικές απαντήσεις προς τους συμμετέχοντες με ημερομηνία 17/3/2023 και αριθμό πρωτοκόλλου ... , μεταξύ των οποίων ήταν και η ίδια, σχετικά με την ασφάλιση στον ΚΒΑΕ των καθαριστών πλήρους απασχόλησης, ανέφερε ότι οι καθαρίστριες οι οποίες θα εργαστούν για τον καθαρισμό γραφείων του Υπουργείου ... δεν υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά παρόλο που ο εργοδότης δεν είναι το Υπουργείο ... αλλά ο Οικονομικός Φορέας, κατ' επέκταση, οι εργοδοτικές εισφορές υπολογίζονται με ποσοστό 22,29% αντί 24,44%. Επομένως, ισχυρίζεται πως δεν είχε υποχρέωση να υπολογίσει βαρέα ένσημα στους καθαριστές, καθόσον αφορά καθαρισμό σε χώρους δημοσίων υπηρεσιών. Η τρίτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως, στην προκειμένη περίπτωση, από τη διακήρυξη του διαγωνισμού συνάγεται ότι η παροχή των υπηρεσιών θα γίνει στο κτίριο της Αναθέτουσας Αρχής, επί της οδού ... το οποίο συνιστά νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, και ειδικότερα, στα γραφεία/στους χώρους στέγασης της Αναθέτουσας Αρχής, επομένως, η απασχόληση των καθαριστριών/ών θα πραγματοποιηθεί σε γραφεία και σε χώρους που συντρέχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος εξαίρεσης από τον ΚΒΑΕ και προφανώς εμπίπτει στην ως άνω αναφερόμενη διάταξη του νόμου και οι εργαζόμενοι, κατ' εξαίρεση, δεν θα υπαχθούν στα Βαρέα Και Ανθυγιεινά Επαγγέλματα (ΚΒΑΕ), συνεπώς, και σύμφωνα με τα περιγραφόμενα στη διακήρυξη του ένδικου διαγωνισμού, οι εργαζόμενοι θα απασχοληθούν σε καθημερινή βάση με την καθαριότητα των χώρων των κεντρικών γραφείων της αναθέτουσας αρχής, και ως εκ τούτου, υπάγονται στην απλή ασφάλιση (μικτά), όπως ορθώς έχει υπολογιστεί από την ημετέρα εταιρεία στην προσφορά της με ποσοστό 22,29%. Περαιτέρω, ως προς το σκέλος του λόγου αυτού που αφορά στο ότι δεν υπολόγισε τις εργοδοτικές εισφορές ούτε καν με ποσοστό 22,29%, αλλά με 22,18%, και ότι εξ αυτού του λόγου τυγχάνει

Αριθμός απόφασης : 297/2024

ασαφής και εναλλακτική αναφέρει ότι ουδεμία ασάφεια ή εναλλαξιμότητα ενυπάρχει στην προσφορά της, αλλά η προσφεύγουσα προβαίνει ακούσια ή εκούσια σε διαίρεση εσφαλμένων κονδυλίων, καθώς δεν έχει αφαιρέσει από το συνολικό ετήσιο εργατικό κόστος το κονδύλι της μη ληφθείσας άδειας του αντικαταστάτη, διότι αυτό δεν υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές. Ειδικότερα, αναφέρει πως προκειμένου να είχε προβεί σε ορθό υπολογισμό του ποσοστού των εργοδοτικών εισφορών θα έπρεπε να αφαιρέσει από το συνολικό εργατικός κόστος που δηλώνει στην προσφορά της (45.624,74€) το κονδύλι «...» (226,46€), και στη συνέχεια, από τη διαίρεση του κονδυλίου των εργοδοτικών εισφορών (10.119,28€) με το σύνολο του εργατικού κόστους από το οποίο έχει αφαιρεθεί το ποσό της μη ληφθείσας άδειας αντικαταστάτη (45.398,29€) προκύπτει το ποσό 0,2229 (10.119,28/45.398,29), ήτοι 22,29%.

10. Επειδή, σύμφωνα με την υπ' αριθ. Φ10221/οικ.26816/929/30.11.2011 απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης με θέμα «Βαριές & ανθυγιεινές εργασίες» (ΦΕΚ Β' 2778/2.12.2011) «*Β. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Η' ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ [...] 23. Καθαριστές –Καθαρίστριες με πλήρη απασχόληση, πλην εκείνων που απασχολούνται σε: α) γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς και Α.Ε που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' και Β' του ν.3429/2005 όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς β) γραφεία διοίκησης επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.*».

11. Επειδή, με την Εγκύκλιο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπ' αριθ. 27, με αριθ. πρωτ. Α32/1150/20.3.2012, καθόσον αφορά στην παραπάνω περίπτωση 23 του Εδαφίου Β' του ΚΒΑΕ διευκρινίζεται ότι: «*Με την παραπάνω διάταξη καλύπτονται πλέον μόνο οι καθαριστές- καθαρίστριες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση αφού η β' περίπτωση της αντίστοιχης διάταξης του ΚΒΑΕ (2η περίπτωση ειδικοτήτων του υπεδ. γ' του εδαφίου Β')* «*άνευ χρονικού περιορισμού ημερήσιας απασχόλησης*» έχει καταργηθεί. Σχετικά με την έννοια του όρου «*πλήρης απασχόληση*» έχει γίνει δεκτό με την εγκ. 182/85 ότι η

Αριθμός απόφασης : 297/2024

απασχόληση θα πρέπει να διαρκεί από 5 ώρες την ημέρα και πάνω ή 30 ώρες την εβδομάδα. Διευκρινίζεται δε ότι, όταν πρόκειται για πέντε (5) ημέρες απασχόληση την εβδομάδα, αυτή θα πρέπει να παρέχεται επί έξι ώρες την ημέρα, ώστε να συμπληρώνονται τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα. Ρητά εξαιρούνται οι καθαριστές - καθαρίστριες πλήρους απασχόλησης σε : α) γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, Οργανισμούς και Α.Ε., που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων Α΄ και Β΄ του Ν. 3429/2005, όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς. β) γραφεία διοίκησης επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Ως γραφεία των Δημοσίων Υπηρεσιών γενικά, όπως αναφέρονται στην περίπτωση α΄ της διάταξης θεωρούνται οι χώροι των ανωτέρω Υπηρεσιών όπου παράγεται κυρίως διοικητικό, ελεγκτικό, νομοθετικό έργο, έστω και αν στο αντικείμενο εργασίας των καθαριστών – καθαριστριών εκτός του καθαρισμού των γραφείων περιλαμβάνεται και ο καθαρισμός χώρων αναμονής πολιτών ή άλλων κοινόχρηστων χώρων (τουαλέτες κ.λ.π.). Έτσι, καθαριστές – καθαρίστριες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση σε Κεντρικές ή Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων, Γενικές Γραμματείες, Ειδικές Γραμματείες, Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, Δημόσιες Αρχές της Νομοθετικής Λειτουργίας του κράτους κ.λ.π. δεν καλύπτονται από τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμαμάτων. Αντίθετα, δεν θεωρούνται γραφεία οι χώροι των παραπάνω Δημόσιων Υπηρεσιών όπου, αν και υπάρχουν γραφεία, το κυρίως παραγόμενο έργο του καθαρισμού γίνεται επί κοινοχρήστων χώρων, οι οποίοι επιβαρύνονται ιδιαίτερα λόγω της παρουσίας σ΄ αυτούς μεγάλου αριθμού ατόμων και για μεγάλο χρονικό διάστημα π.χ. αίθουσες διδασκαλίας οποιασδήποτε βαθμίδας εκπαίδευσης, δικαστικές αίθουσες, δημοτικά γυμναστήρια – κολυμβητήρια, Μουσεία, φοιτητικές εστίες, παιδικές κατασκηνώσεις, παιδικοί σταθμοί κ.λ.π...».

12. Επειδή, δεν είναι παραδεκτή οικονομική προσφορά η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο κατά νόμο εργατικό κόστος, όπως αυτό προσδιορίζεται από το σύνολο των νόμιμων αποδοχών των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών του εργοδότη. Ενόψει αυτού, οι διαγωνιζόμενοι

Αριθμός απόφασης : 297/2024

οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, επί ποινή αποκλεισμού, να παραθέτουν στην προσφορά τους ακριβή δεδομένα για τον καθορισμό του ύψους των ως άνω αποδοχών και εισφορών, ώστε να προκύπτει κατά τρόπο σαφή ότι η προσφορά καλύπτει τα ελάχιστα όρια νόμιμου εργατικού κόστους (ΔΕφΘεσσαλονίκης Α147/2023, σκ. 25). Από το συνδυασμό της παραπάνω υπ' αριθ. Φ10221/οικ.26816/929/30. 11.2011 απόφασης του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης, καθώς και της Εγκυκλίου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπ' αριθ. 27, με αριθ. πρωτ. Α32/1150/20.3.2012, που αφορά στην περίπτωση 23 του Εδαφίου Β' του ΚΒΑΕ (*Καθαριστές –Καθαρίστριες με πλήρη απασχόληση*), προκύπτει ότι από την υπαγωγή στις βαριές και ανθυγιεινές εργασίες εξαιρούνται οι καθαριστές – καθαρίστριες πλήρους απασχόλησης στα γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, Οργανισμούς και Α.Ε., που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων Α' και Β' του Ν. 3429/2005, όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς, ως τέτοια, δε, θεωρούνται οι χώροι των ανωτέρω Υπηρεσιών όπου παράγεται κυρίως διοικητικό, ελεγκτικό, νομοθετικό έργο, έστω και αν στο αντικείμενο εργασίας των καθαριστών – καθαριστριών εκτός του καθαρισμού των γραφείων περιλαμβάνεται και ο καθαρισμός χώρων αναμονής πολιτών ή άλλων κοινόχρηστων χώρων (τουαλέτες κ.λ.π.), αντιθέτως, δεν θεωρούνται ως τέτοια οι χώροι των παραπάνω Δημόσιων Υπηρεσιών όπου, αν και υπάρχουν γραφεία, το κυρίως παραγόμενο έργο του καθαρισμού γίνεται επί κοινοχρήστων χώρων, οι οποίοι επιβαρύνονται ιδιαίτερα λόγω της παρουσίας σ' αυτούς μεγάλου αριθμού ατόμων και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το Παράρτημα Ι της Διακήρυξης, ο ανάδοχος οφείλει να απασχολεί, μεταξύ άλλων, *«ένα (1) άτομο καθημερινά, 6ωρης απασχόλησης, με ωράριο 07:00-13:00 για τον καθαρισμό τουαλετών και για ότι άλλο προκύψει ή υποδειχθεί, στο κτίριο επί της ...»*, δηλαδή, σε 30 ώρες εβδομαδιαίως, επομένως, η απασχόλησή του εμπίπτει στις ρυθμίσεις της προαναφερόμενης Υπουργικής απόφασης και στην κατά τεκμήριο, πλήρη απασχόληση, για την ασφάλιση, δε, του οποίου ισχύουν και εφαρμόζονται αυξημένα ποσοστά

Αριθμός απόφασης : 297/2024

εργοδοτικών εισφορών. Περαιτέρω, αλυσιτελώς η πρώτη και η τρίτη παρεμβαίνουσα θέτουν ζήτημα διαφοροποίησης της υπαγωγής του απασχολούμενου αυτού στην κατηγορία βαρέων και ανθυγιεινών εργασιών εξαιτίας του είδους του χώρου παροχής της συγκεκριμένης εργασίας, καθόσον η διάκριση αυτή αφορά καθαριστές/ριες με εργοδότη κάποιον από τους αναφερομένους στην ανωτέρω ΚΥΑ φορείς, και όχι εργαζόμενους σε ιδιώτες, όπως στην προκειμένη υπόθεση, όπου εργοδότες είναι οι ίδιες οι παρεμβαίνουσες, τις οποίες βαρύνουν και οι ασφαλιστικές εισφορές (βλ. ΔΕφΑθηνών 986/2023, σκ. 10). Η δε επίκληση εκ μέρους της πρώτης παρεμβαίνουσας απάντησης του ΕΦΚΑ σε σχετικό ερώτημά της ουδεμία επιρροή ασκεί, δοθέντος ότι, κατά ρητή πρόβλεψη της παραπάνω υπουργικής απόφασης, η εκεί αναφερόμενη εξαίρεση αφορά σε εργαζομένους που «έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς». Επομένως, οι παρεμβαίνουσες μη νομίμως δεν έλαβαν υπόψη τους, κατά τον υπολογισμό της οικονομικής προσφοράς τους, αυξημένα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών που αντιστοιχούν σε βαριές και ανθυγιεινές εργασίες, ως προς τον ένα εργαζόμενο που θα απασχοληθεί, κατά τα παραπάνω, καθημερινά με εξάωρη απασχόληση, υπολειπομένων, κατά τούτου, του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Κατά συνέπεια, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως απορρίψει κατά δεσμία αρμοδιότητα τις προσφορές τους, γενομένου δεκτού ως βασίμου του λόγου αυτού.

13. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είναι ακυρωτέα η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που έκρινε αποδεκτές της προσφορές της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας, παρότι το δηλωθέν διοικητικό κόστος που δηλώνουν υπολείπεται του ελάχιστου αναγκαίου για την προσήκουσα εκτέλεση της σύμβασης. Ειδικότερα, αναφέρει πως η πρώτη παρεμβαίνουσα έχει υπολογίσει διοικητικό κόστος που ανέρχεται στο ποσό των 48,02€ και η τρίτη παρεμβαίνουσα στο ποσό των 120,11€, πλην όμως, υποστηρίζει πως τα παραπάνω ποσά δεν επαρκούν για να καλύψουν καν το κόστος έκδοσης και διατήρησης των εγγυητικών καλής εκτέλεσης και συμμετοχής στην προκειμένη διαγωνιστική διαδικασία, καθώς και το κόστος

Αριθμός απόφασης : 297/2024

απασχόλησης ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας, παραθέτει, δε, έγγραφο της τραπεζικής εταιρίας ... που τιτλοφορείται «Όροι Συναλλαγών: Προμήθειες και Λοιπά Έξοδα» και υποστηρίζει πως, εν προκειμένω, το κόστος έκδοσης (προμήθεια) για την έκδοση και διατήρηση έκδοσης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης υπολογίζεται ως εξής: η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 62.903,23€, άρα, σύμφωνα με τους ανωτέρω όρους της Διακήρυξης, η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης ανέρχεται σε 2.516,13 € ($62.903,23 \times 4\%$) και, σύμφωνα με τα παραπάνω, το κόστος διατήρησης της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ανέρχεται σε ποσοστό 1% επί της αξίας της εγγυητικής επιστολής ανά τρίμηνο, ήτοι: $2.516,13 \times 1/100 = 25,16$ ανά τρίμηνο, και, άρα 100,65 ευρώ και για τα τέσσερα (4) τρίμηνα της ενιαύσιας διάρκειας της σύμβασης. Περαιτέρω, αναφέρει πως, ακόμη και εάν οι συμμετέχοντες για την παραδεκτή συμμετοχή τους εξέδωσαν αντί εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, γραμμάτιο εγγυοδοτικής παρακαταθήκης από το ΤΠΔ, επιβαρύνθηκαν με έξοδα προμηθειών ανερχόμενα σε «0,5% επί του ποσού της παρακατάθεσης με ανώτερο τα 50 ευρώ», συνεπώς, δοθέντος ότι η εγγυητική επιστολή συμμετοχής ανερχόταν σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης στο ποσό των 1.258,10 €, προκύπτει ότι το κόστος έκδοσης εγγυητικής συμμετοχής ή έστω γραμματίου εγγυοδοτικής παρακαταθήκης υπολογίζεται σε ποσό: $1.258,10 \times 0,5/100 = 6,29$ €. Ακόμη, ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο του 21 του ν. 3850/2010, οι ελάχιστες ετήσιες ώρες απασχόλησης του ιατρού εργασίας και του τεχνικού ασφαλείας ανέρχονται 0,4 ώρες ανά άτομο για τον ιατρό εργασίας, και ομοίως σε 0,4 ώρες ανά άτομο για τον τεχνικό ασφαλείας, και ότι σύμφωνα και τα οριζόμενα στην Διακήρυξη, τα απασχολούμενα άτομα στις σχετικές υπηρεσίες ανέρχονται σε 6 οι συνολικές απαιτούμενες ώρες απασχόλησης ιατρού και τεχνικού ασφαλείας είναι 4,8 ($0,4 \times 6$ εργαζόμενοι = 2,4 ώρες απασχόλησης ιατρού εργασίας, και αντιστοίχως $0,4 \times 6$ εργαζόμενοι = 2,4 ώρες απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας. Ακόμη, ως προς την εξαγωγή του οικείου κόστους απασχόλησης ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας, αναφέρεται στην με αριθ. Πρωτ. .../30-12-2022 Διακήρυξη του ... , με την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός για τα εξής τμήματα: ▪ ΤΜΗΜΑ Α: «Παροχή

Αριθμός απόφασης : 297/2024

υπηρεσιών Ιατρού Εργασίας (ν. 3850/2010) για διάστημα δέκα (10) μηνών» : 22.635,80 € (πλέον ΦΠΑ 24%: 5.432,59 €) ▪ ΤΜΗΜΑ Β: «Παροχή υπηρεσιών Τεχνικού Ασφαλείας (ν. 3850/2010) για διάστημα δέκα (10) μηνών» : 27.036,80 € (πλέον ΦΠΑ 24%: 6.488,83 €) και πως, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία αυτά, προκύπτει πως το ελάχιστο κόστος για την απασχόληση ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας στην επίδικη σύμβαση θα ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε: - $40,40 * 2,4 = 96,96$ € για την απασχόληση ιατρού εργασίας, και - $24,37 * 2,4 = 58,49$ € για την απασχόληση τεχνικού ασφαλείας, ήτοι συνολικά ποσό που συμποσούται σε 155,44. Βάσει των ανωτέρω, ισχυρίζεται πως το ελάχιστο διοικητικό κόστος για την εκτέλεση της προκειμένης σύμβασης ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε 100,65 ευρώ για έκδοση και διατήρηση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, 6,29 € για έκδοση γραμματίου εγγυητικής παρακαταθήκης από το ΤΠΔ, καθώς και σε 155,44 € για απασχόληση ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας, ήτοι συνολικά 262,38 €. Η πρώτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως η αναθέτουσα αρχή, αρμόδια να καθορίσει αν η προσφορά της είναι χαμηλή ως προς το διοικητικό κόστος, δεν της ζήτησε διευκρινίσεις, γεγονός που σημαίνει ότι έκρινε το ποσό που υπολόγισε εύλογο και πως ο νόμος δεν αναφέρει συγκεκριμένο ποσοστό διοικητικού κόστους, απλώς ζητεί να μην είναι μηδενικό. Περαιτέρω, αναφέρει ότι είναι επιχείρηση ατομική, η έδρα της βρίσκεται σε ιδιόκτητο χώρο, η ίδια αναλαμβάνει την εποπτεία των έργων, είναι τεχνικός ασφαλείας και δεν απαιτείται ιατρός ασφαλείας, επειδή απασχολεί κάτω από 50 άτομα προσωπικό, η δε γραμματειακή υποστήριξη γίνεται από την ίδια και μέλη της οικογένειάς της. Περαιτέρω, αναφέρει ότι συνεργάζεται επί σειρά ετών με την ... Τράπεζα και λόγω της συνεργασίας τους έχει σημαντικές εκπτώσεις στον τιμοκατάλογό της. Αλλά, υποστηρίζει πως, και από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να εκδώσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, πάλι το κόστος είναι χαμηλότερο από το διοικητικό κόστος της προσφοράς της, αναφέρει, επιπλέον, πως έχει κριθεί και δικαστικά ότι ο καθορισμός του ύψους των αναλωσίμων, του διοικητικού κόστους και του εργολαβικού κέρδους εναπόκειται στις επιχειρηματικές επιλογές του κάθε διαγωνιζόμενου. Η τρίτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι αποτελεί μία

Αριθμός απόφασης : 297/2024

νεοσύστατη εταιρεία, με περίπου 3 χρόνια παρουσία στο χώρο της εξυπηρέτησης/καθαριότητας κτιριακών εγκαταστάσεων και πως πρωταρχικός στόχος της τουλάχιστον για τα πρώτα έτη της επιχειρησιακής της δράσης, είναι η εδραίωσή της στο χώρο, η απόκτηση φήμης προς ενίσχυση του πελατολογίου της, η ενίσχυση κύκλου εργασιών και η ενίσχυση της επιχειρηματικής της εικόνας και πως, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο οικονομικός φορέας είναι ελεύθερος να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του κατά την ελεύθερη κρίση του, αναλαμβάνοντας και το βάρος του επιχειρηματικού κινδύνου κατά τη διαμόρφωση της τιμής της προσφοράς του, εν προκειμένω θα πρέπει να κριθεί ότι ορθώς έχει συνυπολογισθεί και επομένως η οικονομική προσφορά της δεν φέρεται ως ασυνήθιστα χαμηλή και νομίμως κατά συνέπεια η Αναθέτουσα Αρχή δεν την κάλεσε για διευκρινίσεις, κατά το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016. Περαιτέρω, αναφέρει ότι συνεργάζεται με την τράπεζα ..., από την οποία εξεδόθη και η υποβληθείσα εγγυητική επιστολή συμμετοχής και πως η διοικητική υποστήριξη αυτής γίνεται από μέλη της οικογενείας, ενώ η εταιρία λειτουργεί από τον Φεβρουάριο του 2021, μη έχουσα συμπληρώσει ακόμα τρία έτη λειτουργίας. Ακόμη, αναφέρει πως τεχνικός ασφαλείας απασχολείται ήδη δυνάμει άλλων εν ενεργεία συμβάσεων, αλλά, σε κάθε περίπτωση ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας σχετικά με το κόστος για τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας πέραν από αόριστος τυγχάνει και νόμω αβάσιμος, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3850/2010, οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού υπάγονται στην Κατηγορία Β ως προς τον σκοπό απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας και όχι στην κατηγορία Γ', όπως αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα προκειμένου για την υποστήριξη του οικείου λόγου της προσφυγής και την εξαγωγή του οικείου κόστους απασχόλησης ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας επικαλείται μία άλλη διαγωνιστική διαδικασία με αναθέτουσα αρχή το ... , δίχως όμως αυτή να μπορεί να ληφθεί υπόψη, λόγω της αρχής της αυτοτέλειας των διαγωνιστικών διαδικασιών.

14. Επειδή, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και –

Αριθμός απόφασης : 297/2024

ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C-568/13, 18.12.2014, ... EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, ... κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ ... ο.π., σκ. 30, ΔΕφαθ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (πρβλ. ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕλΣυν Μειζ. 804/2018). Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής

Αριθμός απόφασης : 297/2024

ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, ΣτΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣτΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11), προς την οποία, άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016 να υποβάλει απόψεις, με τις οποίες έχει τη δυνατότητα να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναφέρεται ιδίως στις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζόμενου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020).

15. Επειδή, από τα γενόμενα δεκτά στην αμέσως ανωτέρω σκέψη, προκύπτει ότι προϋπόθεση ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ της αιτιολογίας της Αναθέτουσας Αρχής περί του εγκύρου της οικονομικής προσφοράς διαγωνιζόμενου, είναι η προβολή ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Η υποχρέωση των οικονομικών φορέων να προϋπολογίζουν «εύλογο» ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ως προς το ελάχιστο ύψος του με συγκεκριμένες

Αριθμός απόφασης : 297/2024

διατάξεις του νόμου ή της διακήρυξης, αλλά, τουναντίον, από αυτές, όπως, ειδικότερα παρατίθενται στη σκέψη 8 της παρούσας, προκύπτει ότι πρέπει απλώς να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους. Η πρώτη παρεμβαίνουσα δήλωσε στην οικονομική προσφορά της το ποσό των «48,02» ως διοικητικό κόστος παροχής υπηρεσιών (βλ. αρχείο με τίτλο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ... 2023», σελ. 3/5), ενώ η τρίτη παρεμβαίνουσα το ποσό των «120,11€» (βλ. αρχείο με τίτλο «3. ΑΡΘΡΟ 68 - ΑΝΑΛΥΣΗ.SIGN.pdf» εντός του φακέλου «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ...»). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα προβάλλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, ήτοι ότι το ως άνω δηλωθέν από την πρώτη και την τρίτη παρεμβαίνουσα ποσό που αντιστοιχεί στο διοικητικό κόστος δεν επαρκεί να καλύψει το κόστος των εγγυητικών επιστολών, ούτε το κόστος για απασχόληση ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας. Συνεπώς, εν προκειμένω, ανακύπτει υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να αιτιολογήσει την απόφασή της πλήρως, ειδικώς και σαφώς περί ύπαρξης έγκυρης προσφοράς (ΔΕφΘεσσαλονίκης 167/2019). Εντούτοις, ουδόλως αυτή προέβη, αν και ηδύνατο παραδεκτώς, σε συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης κατ' άρ. 365 του Ν. 4412/2016, ως προς τους προβαλλόμενους με την προδικαστική προσφυγή λόγους που θέτουν υπό αμφισβήτηση την οικονομική προσφορά της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας. Εξάλλου, οι ισχυρισμοί αυτοί παρίστανται ειδικοί και συγκεκριμένοι, επί των οποίων η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως απαντήσει, ειδικότερα όπως αιτιολογήσει γιατί, παρά την παράλειψη των παραπάνω κονδυλίων, έκανε αποδεκτή την προσφορά αυτών, ήτοι πώς απέδειξε ότι είναι δυνατή η εκτέλεση του έργου με το προσφερόμενο από αυτές ποσό. Δεδομένου δε ότι η ΕΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Αναθέτουσα Αρχή και να ασκήσει η ίδια το πρώτον την αρμοδιότητα της τελευταίας σχετικά με την κρίση περί του εσφαλμένου υπολογισμού επί της επίμαχης οικονομικής προσφοράς, χωρίς να έχει δοθεί στον οικονομικό φορέα προηγουμένως η δυνατότητα να παράσχει τις απαιτούμενες διευκρινίσεις επί των αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής (ΣτΕ 54/2018), η Αναθέτουσα Αρχή θα υποχρεούτο όπως αιτηθεί διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη

Αριθμός απόφασης : 297/2024

σύνθεση της προσφοράς της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας, οι οποίες αφορούν στις προβαλλόμενες με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή αιτιάσεις, δυνάμει των άρθρων 88 του ν. 4412/2016 και 4.1 της Διακήρυξης, η οποία (Αναθέτουσα Αρχή), μόνη αυτή δύναται να ασκήσει την οικεία αρμοδιότητα περί του ουσιαστικού ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών (πρβλ. ΣΤΕ 602/2021, ΕΑ ΣΤΕ 288/2020, ΕΑ ΣΤΕ 184/2020). Εντούτοις, ενόψει της αποδοχής του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής που οδηγεί στην απόρριψη των προσφορών της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας, η εν λόγω κλήση παρέλκει.

16. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσαλλόμενη είναι ακυρωτέα κατά το μέρος που έκρινε αποδεκτές τις οικονομικές προσφορές των πρώτης και τρίτης παρεμβαίνουσών, παρότι τυγχάνουν απορριπτέες ως «ασυνήθιστα χαμηλές», καθώς το εργολαβικό κέρδος που δηλώνουν δεν είναι εύλογο. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δηλώνει ως εργολαβικό κέρδος μόλις το ποσό των 48,00€, το οποίο αντιστοιχεί σε 4,00€/ανά μήνα εκτέλεσης του έργου (48€/12 μήνες), ήτοι, επί της ουσίας, αντιστοιχεί σε μηδενικό κέρδος και πως η τρίτη παρεμβαίνουσα δηλώνει ως εργολαβικό κέρδος μόλις το ποσό των 9,78€, το οποίο αντιστοιχεί σε 0,815€/ανά μήνα εκτέλεσης του έργου (9,78€/12 μήνες) και επί της ουσίας, ομοίως, αντιστοιχεί σε μηδενικό κέρδος. Η πρώτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Αναθέτουσα Αρχή, αρμόδια να καθορίσει αν η προσφορά της είναι χαμηλή ως προς το εργολαβικό κέρδος, δεν ζήτησε διευκρινίσεις, γεγονός που σημαίνει ότι έκρινε το ποσό εύλογο και πως, εξάλλου, ο νόμος δεν αναφέρει συγκεκριμένο ποσοστό εργολαβικού κέρδους, απλώς ζητεί να μην είναι μηδενικό. Η τρίτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος και ανεπίδεκτος εκτίμησης και ως εκ τούτου ως απαράδεκτος, διότι η προσφεύγουσα αρκείται στην αναφορά του ποσού του εργολαβικού κέρδους που έχει υπολογίσει και δεν προβάλλει ειδική και ορισμένη πλημμέλεια της προσφοράς της, δεν προσδιορίζει ποια από τα κονδύλια που παρατίθενται στην προσφορά της υπολογίστηκαν κατά παράβαση συγκεκριμένων

Αριθμός απόφασης : 297/2024

διατάξεων του νόμου και της Διακήρυξης και δεν προβάλλει μη τήρηση εκ μέρους των λοιπών διαγωνιζόμενων συγκεκριμένων υποχρεώσεων επιβαλλόμενων από την εργατική νομοθεσία. Ακόμη, αναφέρει πως, σχετικά με το εργολαβικό όφελος, η διακήρυξη δεν προέβλεπε συγκεκριμένο ποσοστό ελάχιστου εργολαβικού κέρδους που όφειλε κάθε εταιρία να προϋπολογίσει στην προσφορά της και πως το κέρδος δεν είναι οπωσδήποτε χρηματικά αποτιμητό αλλά και μη υλικό.

17. Επειδή, τα προσδιοριστικά στοιχεία που επιδρούν στη διαμόρφωση του ύψους του εργολαβικού κέρδους δεν ορίζονται στο οικείο νομοθετικό πλαίσιο, καθόσον ο καθορισμός τους ανάγεται στην ευχέρεια του διαγωνιζόμενου να οργανώνει κατά τρόπο θεμιτό την άσκηση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, που σχετίζεται με τη δυναμικότητα της επιχείρησής του, τον επιχειρηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνει και τις επιχειρηματικές προσδοκίες του κατά τον κρίσιμο, κατά περίπτωση, χρόνο, (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 105/2015, 263/2011, 139/2011, ΔΕφΑθηνών Α691/2022, σκ. 12, ΔΕφΑΘ 86/2019, ΔΕφΑΘ 312/2015, 795/2012). Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες αλλά και το ότι το εργοδοτικό όφελος δεν είναι πάντα δυνατόν να αποτιμηθεί χρηματικά μέσα στα στενά όρια μιας οικονομικής προσφοράς (ΔΕφΑθηνών 873/2012 ΔΕφΠειραιά Α140/2021, σκ. 7). Περαιτέρω, εφόσον δεν ορίζεται στη Διακήρυξη του διαγωνισμού ή στη νομοθεσία και, ιδίως, στο άρθρο 68 του ν. 3863/2010 ένα προκαθορισμένο ποσό ή κάποιο ελάχιστο αποδεκτό ποσοστό, είναι προφανές ότι, με σκοπό την ανάπτυξη ανταγωνισμού, το εκτιμώμενο εργολαβικό όφελος μπορεί να ποικίλει, ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες και θεμιτές επιχειρηματικές επιδιώξεις κάθε υποψήφιου. Ο προσδιορισμός των ανωτέρω στοιχείων ανάγεται στον τρόπο άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του διαγωνιζόμενου, ο οποίος διαμορφώνει την οικονομική του προσφορά κατά την ελεύθερη κρίση του, ενώ το ότι αναλαμβάνει το βάρος του επιχειρηματικού κινδύνου κατά τη διαμόρφωση της τιμής της προσφοράς του, δεν παραβιάζει, άνευ ετέρου, τους κανόνες του ανταγωνισμού. Εξάλλου, το εργολαβικό κέρδος δεν δύναται να θεωρηθεί εύλογο μόνον όταν είναι μηδενικό και δεν αφήνει κανένα περιθώριο κέρδους,

Αριθμός απόφασης : 297/2024

κατά τρόπο ώστε να θέτει σε κίνδυνο την εκτέλεση της σχετικής σύμβασης (ΕΑ ΣτΕ 675/2002 σκ. 11, 272/2008). Ωστόσο, εν προκειμένω, αμφότερες η πρώτη παρεμβαίνουσα και η τρίτη παρεμβαίνουσα, έχουν υπολογίσει ποσό εργολαβικού κέρδους ανερχόμενο στο ποσό των 48,00€ και 9,78€, αντίστοιχα (βλ. αρχεία με τίτλο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ... 2023», σελ. 4/5 και «3. ΑΡΘΡΟ 68 - ΑΝΑΛΥΣΗ.SIGN.pdf» εντός του φακέλου «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ...»). Ενόψει των ανωτέρω, ναι μεν το δηλωθέν ποσό του εργολαβικού κέρδους από τις πρώτη και τρίτη παρεμβαίνουσες δεν είναι μηδενικό, εντούτοις, ουδόλως το δηλωθέν από κάθε μία από τις παρεμβαίνουσες αυτές ποσό προκύπτει ότι είναι «εύλογο», όπως απαιτείται κατά ρητή διατύπωση του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης, ενόψει του ύψους αυτού, κατά τα αμέσως ανωτέρω. Δηλαδή, μπορεί μεν, όπως οι ανωτέρω υποστηρίζουν, η συμμετοχή τους στο διαγωνισμό να μην είναι οικονομικώς αδιάφορη, αφού από την ανάθεση της σύμβασης προσδοκούν πρόσθετα οικονομικά οφέλη, όπως την ενίσχυση του κύκλου εργασιών τους, τη διασφάλιση θέσεων εργασίας του προσωπικού τους, την ενίσχυση και βελτίωση της επιχειρηματικής εικόνας και της φήμης τους, εντούτοις, όμως, αυτά θα έπρεπε να αποτελέσουν στοιχεία εκτίμησης από την Αναθέτουσα Αρχή. Βάσει των ανωτέρω, ο λόγος αυτός θα γινόταν δεκτός ως βάσιμος, διότι η Αναθέτουσα Αρχή μη νομίμως έκανε δεκτές τις προσφορές των πρώτης και τρίτης παρεμβαίνουσών, και, συναφώς, θα όφειλε όπως αιτηθεί διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς το δηλωθέν εργολαβικό όφελος εκ μέρους τους, δυνάμει των άρθρων 88 του ν. 4412/2016 και 4.1 της Διακήρυξης, η οποία (Αναθέτουσα Αρχή), μόνη αυτή δύναται να ασκήσει την οικεία αρμοδιότητα περί του ουσιαστικού ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020, ΕΑ ΣτΕ 184/2020). Εντούτοις, ενόψει της αποδοχής του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής που οδηγεί σε απόρριψη αμφοτέρων των προσφορών των ανωτέρω, η εν λόγω κλήση παρέλκει ως αλυσιτελής.

18. Επειδή, με τον τέταρτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, κατά το μέρος που έκρινε αποδεκτή την οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας, παρότι τυγχάνει απορριπτέα ως

Αριθμός απόφασης : 297/2024

παραβιάζουσα την εργατική νομοθεσία, για το λόγο ότι έχει υποπέσει σε σφάλμα κατά τον υπολογισμό του «Δώρου Χριστουγέννων», του «Επίδοματος Αδείας» και του «Κόστους Αντικατάστασης των Εργαζομένων σε κανονική άδεια». Ειδικότερα, ως προς το δώρο Χριστουγέννων, ισχυρίζεται πως ο ορθός υπολογισμός του θα έπρεπε να είναι - 5 εργαζόμενοι X 25 ημερομίσθια X 4 ώρες X 1,04166= 2721,86. - 1 εργαζόμενος X 25 ημερομίσθια X 6 ώρες X 1,04166= 816,56, ήτοι, συνολικά 3538,41 € αντί του ποσού των 2983,09 € μόλις, που δηλώνει στην προσφορά της. Περαιτέρω, ως προς το επίδομα αδείας, ισχυρίζεται πως ο ορθός υπολογισμός της αναλογίας αυτού είναι - 5 εργαζόμενοι X 13 ημερομίσθια X 4 ώρες X 5,225 το ωρομίσθιο που δηλώνει στην προσφορά της= 1358,76 - 1 εργαζόμενος X 13 ημερομίσθια X 6 ώρες X 5,225 το ωρομίσθιο που δηλώνει στην προσφορά της = 407,63, ήτοι συνολικά 1766,33 € αντί του ποσού των 1488,00 € μόλις, που δηλώνει στην προσφορά της. Ως προς το κόστος αντικαταστατών, ισχυρίζεται ότι αυτό υπολογίζεται ως εξής: - Αποδοχές αντικαταστατών: 20 ημερομίσθια [5 εργαζόμενοι X 4 ώρες + 1 εργαζόμενος X 6 ώρες] X 5,226 το ωρομίσθιο που δηλώνεται δια της προσφοράς της= 2717,52 € οι βασικές αποδοχές. - Δώρο Χριστουγέννων αντικαταστατών: 2 ημερομίσθια X 26 ώρες X 1,04166 X 5,226 = 283,07. - Δώρο Πάσχα: 1 ημερομίσθια X 26 ώρες X 1,04166 X 5,226 = 141,54. - Επίδομα Αδείας: 2 ημερομίσθια X 26 ώρες X 5,226 = 271,74. - Αποδοχές Αδείας: 2 ημερομίσθια X 26 ώρες X 5,226 = 271,74, ήτοι συνολικές αποδοχές αντικαταστατών: 3685,61 €, αντί του ποσού των 3574,78 € μόλις που υπολογίζει στην προσφορά της. Συνοψίζοντας, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι προκύπτει πως η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέα ως απaráδεκτη, καθόσον παραβιάζει την κείμενη εργατική νομοθεσία, αλλά και ως ζημιογόνος καθώς παρουσιάζει συνολικό έλλειμμα ποσού 944,48 (555,32 + 278,33 + 110,83). Η δεύτερη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως η προσφεύγουσα είναι παράλογο να ισχυρίζεται πως τα εν λόγω ποσά που υπολόγισε η ίδια υπολείπονται, αφού είναι ανώτερα από τα αντίστοιχα δικά της. Ειδικότερα, ως προς το δώρο Χριστουγέννων, αναφέρει πως οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας είναι αόριστοι, καθώς δεν παραθέτει καν τους υπολογισμούς από τους οποίους προκύπτουν τα εν λόγω ποσά και πως

Αριθμός απόφασης : 297/2024

η ίδια υπολόγισε το ετήσιο δώρο Χριστουγέννων του εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης ως εξής: αυτό ισούται με 25 ημερομίσθια $\times 1,041666 = 25 \times 34,84 \times 1,041666 = 907,29\text{€}$. Το ωριαίο κόστος αυτού είναι : $907,29 : 261$ ημέρες : 8 ώρες = $0,4346 \text{ €}$. Από τη διακήρυξη απαιτούνται ετησίως 6.864 ώρες απασχόλησης και ως εκ τούτου το ετήσιο κόστος του Δώρου Χριστουγέννων για όλους τους εργαζόμενους ισούται με : $6.864 \text{ ώρες} \times 0,4346 \text{ €} = 2.983,09 \text{ €}$. Ως προς το επίδομα αδείας, αναφέρει ότι ορθά υπολόγισε ως επίδομα αδείας του εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης το ποσό των $452,92 \text{ €}$ ($13 \text{ ημ} \times 34,84 \text{ €}$) και πως το ωριαίο κόστος αυτού ανέρχεται σε $452,92\text{€} : 261\text{ημ} : 8 \text{ ώρες} = 0,2169 \text{ €}$. Για τις 6.864 απαιτούμενες ώρες αναφέρει ότι υπολόγισε το ποσό των $1.488,80 \text{ €}$ (ήτοι $6.864\omega \times 0,2169\text{€}$) και πως το ποσό που υπολογίστηκε δεν υπολείπεται των 13 ημερομισθίων που απαιτούνται από τη διακήρυξη και αν οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας ήταν ορθοί, θα τους είχε συμπεριλάβει και η ίδια στην οικονομική της προσφορά, αλλά ουδέποτε συμπεριέλαβε τα εν λόγω ποσά. Περαιτέρω, ως προς το κόστος των αντικαταστατών, υποστηρίζει ότι ορθά υπολόγισε ως αποδοχές των αντικαταστατών των πλήρως απασχολούμενων 24 ημερομίσθια ήτοι $24 \times 34,84 \text{ €} = 836,16 \text{ €}$ και πως ως αναλογία δώρων έλαβε υπόψη το άθροισμα των ετήσιων δώρων του βασικού εργαζόμενου. Καθώς τα δώρα του βασικού εργαζόμενου υπολογίζονται με βάση τις 26 μηνιαίες ημέρες και ο αντικαταστάτης θα απασχοληθεί 24 ημέρες ετησίως, υπολόγισε την αναλογία : σύνολο δώρων βασικού εργαζόμενου : 12 μήνες : $26 \text{ ημ} \times 24 \text{ ημ}$, ως εκ τούτου, η αναλογία των δώρων του αντικαταστάτη ισούται με : $(907,29+544,37):12 : 26 \times 24 = 111,67 \text{ €}$. Το ωριαίο κόστος των αποδοχών και των δώρων του αντικαταστάτη αναφέρει ότι υπολογίζεται ως εξής : $836,16 + 111,67 = 947,83 \text{ €} : 261\text{ημ} : 8\omega = 0,454\text{€}$. Για τις 6.864 ώρες αντιστοιχεί το ποσό των $3.116,26 \text{ €}$.

19. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 1.7 της Διακήρυξης και 18 του ν. 4412/2016, συνάγεται ότι είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη οικονομική προσφορά η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία και την οικεία Συλλογική

Αριθμός απόφασης : 297/2024

Σύμβαση Εργασίας ή στην ... Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι (πρβλ. Επ.Αν.ΣτΕ 313/2015, 441/2014, 328,198, 187/2013 κ.ά.), που, κατ' απαίτηση της Διακήρυξης και με βάση σχετική δήλωση του οικονομικού φορέα, θα απασχοληθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Απαράδεκτη, εξάλλου, είναι και οικονομική προσφορά η οποία περιλαμβάνει εργατικό κόστος που δεν αναλύεται επαρκώς, ήτοι κατά τρόπο που να καθιστά ευχερή τον έλεγχο των στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη για τον προσδιορισμό του και τη διάγνωση του τρόπου εξαγωγής του σχετικού ποσού. Περαιτέρω, ωστόσο, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, η απαιτούμενη ανάλυση του δηλωθέντος εργατικού κόστους αποσκοπεί στη διακρίβωση, ότι, κατά τον υπολογισμό του, δεν λήφθηκαν υπόψη στοιχεία που προσκρούουν στους όρους της Διακήρυξης και στην επαλήθευση της νομιμότητας της οικονομικής προσφοράς, με τη διασφάλιση ότι δεν παραβιάστηκαν διατάξεις της κείμενης εργατικής νομοθεσίας, κατά τρόπο που πλήττει τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζόμενων, και με περαιτέρω συνέπεια υπολογισμό εργατικού κόστους κατώτερου του νόμιμου ελάχιστου εργατικού κόστους - που αποτελεί και το προέχον κριτήριο αποδοχής της οικονομικής προσφοράς (βλ. και ΔΕφΘεσσαλονίκης Ν170/2020, σκ. 16).

20. Επειδή, ούτε από κάποια διάταξη νόμου, ούτε από κάποιο όρο της επίμαχης Διακήρυξης προκύπτει ότι οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να ακολουθήσουν συγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού του εργατικού κόστους που θα συμπεριλάβουν στις οικονομικές προσφορές τους, αρκεί, κατά την αμέσως προηγούμενη σκέψη, αυτό να καλύπτει το ελάχιστο νόμιμο. Εν προκειμένω, η δεύτερη παρεμβαίνουσα παραθέτει τον εξής υπολογισμό για το ωριαίο κόστος του δώρου Χριστουγέννων στην παρέμβασή της : «25 ημερομίσθια \times 1,041666= 25 \times 34,84 \times 1,041666 =907,29€. Το ωριαίο κόστος αυτού είναι : 907,29 : 261 ημέρες : 8 ώρες = 0,4346 €», που, πολλαπλασιαζόμενο με τις 6.864 ώρες απασχόλησης που απαιτούνται από την Διακήρυξη, προκύπτει το ποσό των 2.983,09€, ήτοι προβαίνει σε διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού από την προσφεύγουσα, η οποία υπολογίζει το αντίστοιχο κόστος με την εξής μεθοδολογία : «- 5 εργαζόμενοι Χ

Αριθμός απόφασης : 297/2024

25 ημερομίσθια X 4 ώρες X 1,04166= 2721,86. - 1 εργαζόμενος X 25 ημερομίσθια X 6 ώρες X 1,04166= 816,56». Ομοίως, η δεύτερη παρεμβαίνουσα έχει υπολογίσει το κόστος των αντικαταστατών με διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού από την προσφεύγουσα, με αποτέλεσμα, το συνολικό κόστος των αποδοχών των αντικαταστατών να ανέρχεται σε διαφοροποιημένο ποσό. Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσφεύγουσα ουδέν άλλο συγκεκριμένο σφάλμα εντοπίζει στα ως άνω κόστη της δεύτερης παρεμβαίνουσας, ει μη μόνον παραθέτει το αποτέλεσμα εξαγόμενο από διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού αυτού, η προσφορά της δεν δύναται να θεωρηθεί ότι υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους μόνο για τον λόγο αυτό, ήτοι για το λόγο εφαρμογής διαφορετικής μεθοδολογίας υπολογισμού. Επομένως, ο τέταρτος λόγος της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

21. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, η προσβαλλόμενη να ακυρωθεί κατά το μέρος που έγιναν δεκτές οι προσφορές της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας και το παράβολο να επιστραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος που έγιναν δεκτές οι προσφορές της ... που διατηρεί ατομική επιχείρηση καθαρισμών κτηρίων και της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «...», κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 22.01.2024 και εκδόθηκε στις 12.02.2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ

Αριθμός απόφασης : 297/2024

α/α ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ